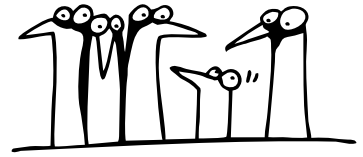

Kamil Kędra

MIARY RZADKOŚCI I ZAGROŻENIA – ZALEŻNOŚĆ OD SKALI, NA PRZYKŁADACH GATUNKÓW GRZYBÓW

Scale-sensitive measures of rarity and extinction risk: a case study of fungal species

ABSTRAKT: Ocena stopnia rzadkości i zagrożenia gatunków wymarciem to złożone i odrębne procesy, wymagające użycia kilku ekologicznych miar ilościowych. Celem niniejszej pracy było przedstawienie uniwersalnych miar rzadkości i zagrożenia, ich zależności od skali pomiaru i opracowania danych zebranych w terenie oraz specyfiki w przypadku oceny organizmów grzybowych.

SŁOWA KLUCZOWE: skala, rzadkość, ekologia i ochrona grzybów, IUCN

ABSTRACT: Evaluating species rarity and extinction risk are complex and separate processes, in both cases it involves several ecological, quantitative measures. This paper presents universal measures of rarity and extinction risk, scale-dependency of collecting and further development of data and the specificity of evaluation when it comes to fungal species.

KEY WORDS: scale, rarity, fungal ecology and conservation, IUCN

Wstęp

Ilościowe miary rzadkości oraz zagrożenia gatunków wymarciem zależą od skali w której są mierzone (Hartley i Kunin 2003). Określając stopień rzadkości lub zagrożenia danego gatunku, korzystamy ze skal wartości przypisanych do używanych miar (np. w przypadku frekwencji: od 0 do 1), wynik pomiaru uzależniony jest także od skali gromadzenia danych: przestrzennej (wielkości powierzchni próbnych) i czasowej (czasu trwania badań) oraz skali późniejszego opracowania danych zebranych w terenie. Często operujemy większymi powierzchniami niż rzeczywiste, zajmowane przez pojedyncze osobniki, np. siatka ATPOL

(10x10 lub 100x100 km, ryc.1) jest pomocna przy określaniu frekwencji lub zasięgu występowania gatunku na terenie całego kraju. Bez zastosowania odpowiedniej skali pomiaru, ocena rzadkości i zagrożenia wielu gatunków byłaby zbyt czasochłonna lub wręcz niemożliwa. Wybór konkretnej skali (lub systemu skal) wiąże się z określonymi korzyściami, ale także ograniczeniami, które należy brać pod uwagę podczas oceny. Metody oceny stopnia rzadkości lub zagrożenia gatunków wymarciem i miary do nich przypisane mają charakter uniwersalny i dotyczą wszystkich grup organizmów, dokonanie oceny w przypadku organizmów grzybowych wymaga zdefiniowania kluczowych pojęć, jak *stanowisko* czy *dojrzały*